

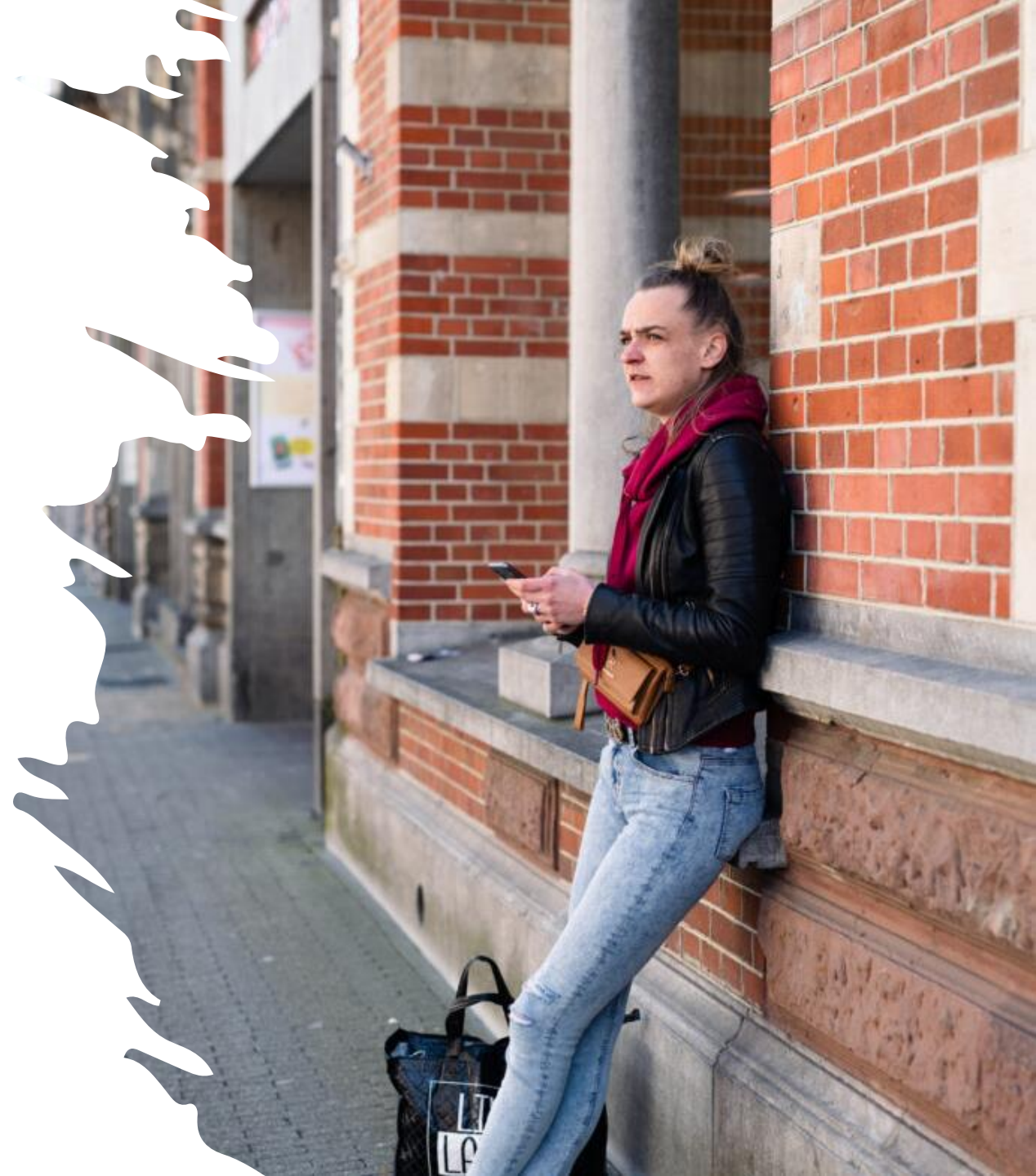
Palliatieve zorg voor mensen die dak- of thuisloos zijn

complexe levens, complexe zorg

Margriet Wieles,

Verpleegkundig specialist hospice Kuria

8 november 2024

Disclosure belangen spreker

(potentiële) belangenverstrengeling	Geen / Zie hieronder
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	Bedrijfsnamen
<ul style="list-style-type: none"> • Sponsoring of onderzoeksgeld • Honorarium of andere (financiële) vergoeding • Aandeelhouder • Andere relatie, namelijk ...	<ul style="list-style-type: none"> • • • •

Programma

Dak- en thuisloze mensen: waar hebben we het over

Wat is het probleem

Wat zijn oplossingsrichtingen

Hulpmiddelen

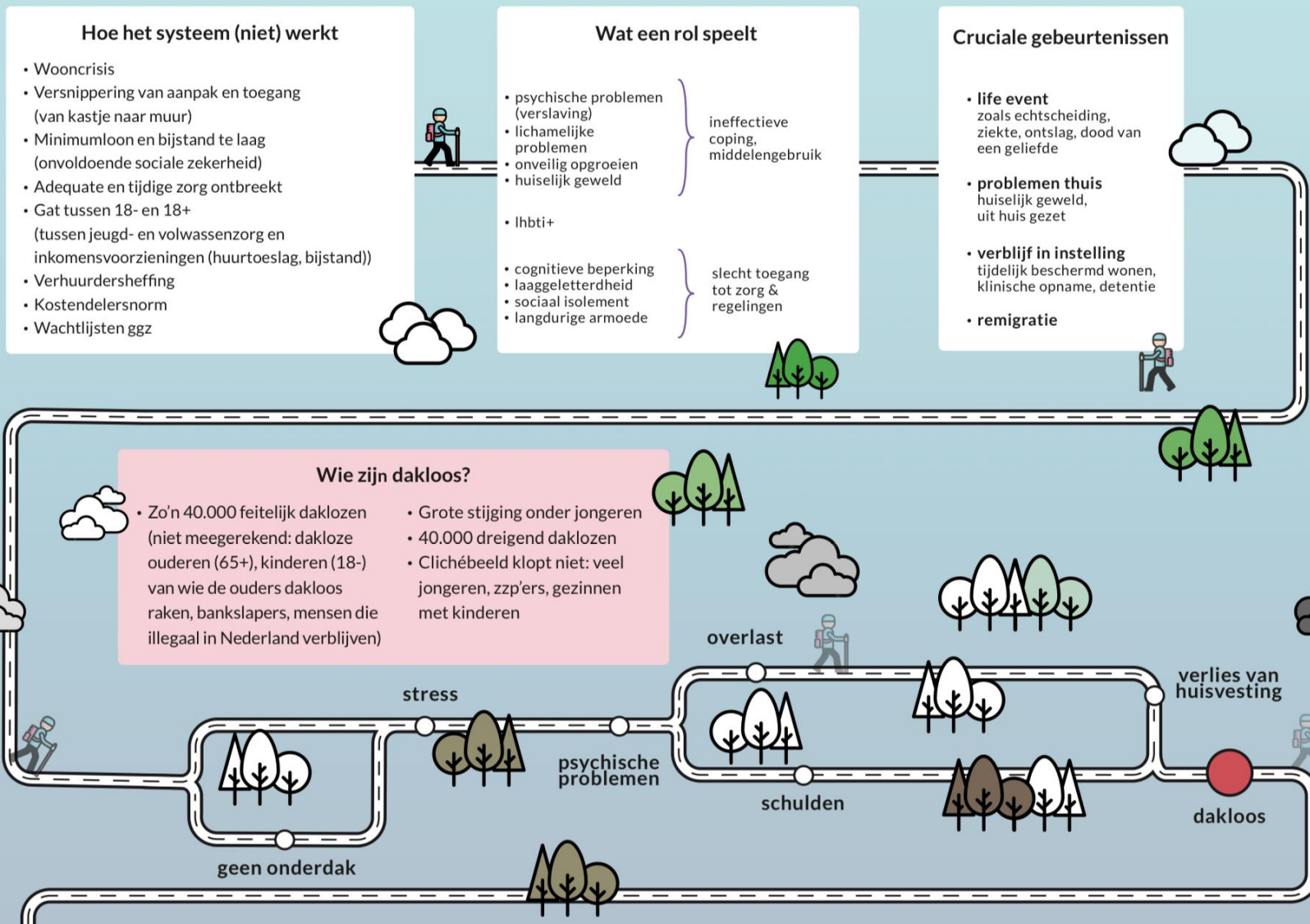
Mensen die dak- of thuisloos zijn

- Dakloosheid in Nederland: 30600 mensen tussen 18 en 65 jaar (CBS)
  - Gebrek aan volwaardige huisvesting (ETHOS light definitie)
    - het gaat over mensen die geen vaste woon- of verblijfplaats hebben en die zijn aangewezen op kortdurende opvang, mensen die op niet-structurele basis bij vrienden of familie slapen of mensen die buiten slapen
- Zorg is gedelegeerd bij de gemeente: grote onderlinge verschillen

HOE RAKEN MENSEN DAKLOOS?

Cijfers

Dakloosheid in Nederland: 30600 mensen tussen 18 en 65 jaar (CBS-cijfer 2023)

Multiproblematiek (psychiatrie, verstandelijke beperking, verslaving, schulden)

20% 50+

37% in G4 – 63% dus buiten de G4

84% man, maar tendens is hoger percentage vrouwen

57% migrant (vs 20% algemene bevolking)

55 % onverzekerd

Opvang daklozen

- Buitenslapers
- Dag-nacht opvang
- Maatschappelijke opvang – Beschermd wonen (met zorgindicatie) (MO/BW)
- Economisch daklozen (zonder zorgindicatie)

- Focus in de opvang: herstel-gericht werken
- Zorgverleners in de opvang: agogisch opgeleid

Wat is het probleem

Dakloos of thuisloze mensen

- Levensverwachting 14 – 16 jaar korter
- Ca. 20% van populatie is tussen 50 en 65 jaar (CBS)
- 29-31% verstandelijke beperking
- Meer *infectieziekten*
- 60% verslavingen – vaak alcohol of drugs
- 70% *psychische aandoeningen*, mn depressie en angststoornissen
- Veel meer chronische ziekten
  - 25% COPD (vs 8% algemene bevolking)
  - 30% *Hartvaatziekten* (vs 5% algemene bevolking)
  - 20% Diabetes mellitus (vs 3% algemene bevolking)
- Algemene gezondheid: 50% geeft aan: slecht of zeer slecht

- Geen toegang tot PZ:
  - Late identificatie
  - Onvoldoende kennis van PZ-mogelijkheden bij zorgverleners uit sociaal domein
  - Onvoldoende plekken voor zorg of contra-indicatie door multi-problematiek bij aanvraag van bv hospice

Thema's mbt PZ

Palliative care for homeless and vulnerably housed people: scoping review and thematic synthesis

- Ervaringen, wensen en gedachten over sterven:
  - Alleen, niets achterlaten en niet herinnerd worden.
  - Vrijheid, autonomie en waardigheid
- Relaties:
  - Ontbrekende of slechte relaties met naasten
  - Weinig vertrouwen in mensen
  - Sociale netwerk belangrijk
- Zorg
  - Zorgmijdend
  - Late presentatie

**Life's hard and then you die:
the end-of-life priorities of people
experiencing homelessness in the UK**

Palliative care for homeless people: a systematic review of the concerns, care needs and preferences, and the barriers and facilitators for providing palliative care

Professionals

Palliatieve zorgverleners vaak niet toegerust voor zorg aan mensen met complexe multiproblematiek

Zorgverleners in de MO/BW vaak niet toegerust om palliatieve zorg te leveren

Gevolg is tekort aan zorg,
door kennistekort
van palliatieve zorg
of in omgang met complex gedrag.

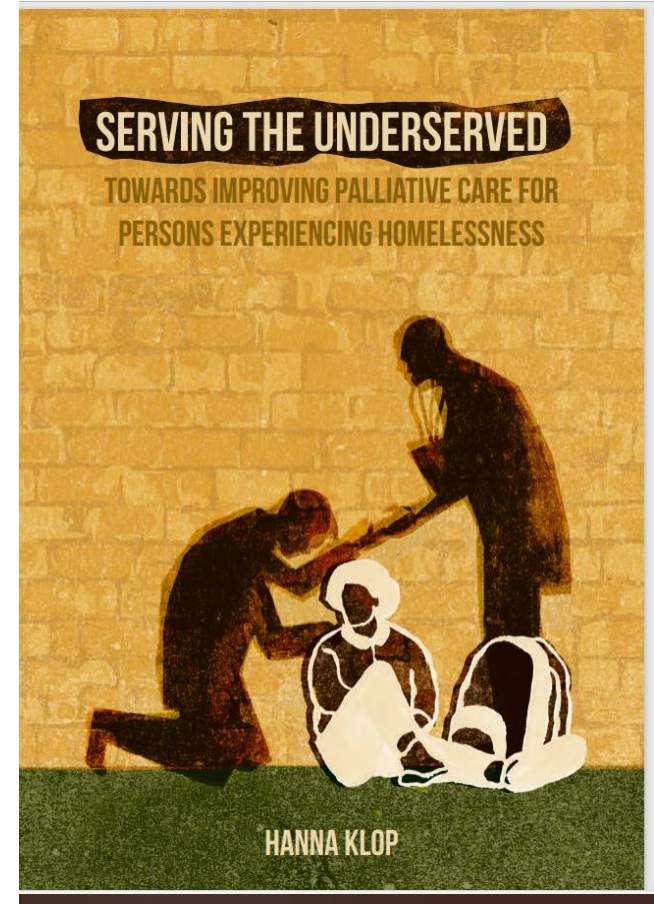

Oplossingsrichtingen

Samenwerking PZ en sociaal domein

- Onderzoek in NL
- Proefschrift: serving the underserved
  - Bedside consultatie
  - Deelname aan MDO's
  - Scholing
- Consultatiefunctie in MO/BW

Onderzochte interventies

Social Model Hospice: Providing Hospice and Palliative Care for a Homeless Population in Salt Lake City, Utah

- Communicatie en samenwerken van verschillende instanties
- Inzet van gespecialiseerde zorgverleners (sociaal werkers) bij gesprekken over levenseindewensen
- Belangen behartigen
- Inzet van PZ zorgverleners in MO/BW
- Scholing
- Organisatie en omgevingsfactoren
- Inzet GV voor bewoners en zorgverleners bij verlies

The benefits and challenges of embedding specialist palliative care teams within homeless hostels to enhance support and learning: Perspectives from palliative care teams and hostel staff

Destitute and dying: interventions and models of palliative and end of life care for homeless adults – a systematic review

Conclusie

- Flexibel
- Holistisch
- Multidisciplinair

Hulpmiddelen

Palliatieve zorg voor mensen die dak- of thuisloos zijn.

Een draaiboek voor integratie en samenwerking in en tussen zorg- en opvangorganisaties.

Auteurs
Hanna Klop, Bregje Onwuteaka-Philipsen, Anke de Veer, Jaap Gootjes

Met medewerking van
Petra Bakker, Renske Boogaard, Frank van der Schee, Andrea van der Gevel, Kees Goedhart, Marseke Groot, Saul Hubregtse, Thea Klöck, Johan Klop, Igor van Laere, Dike van de Mheen, Judith Riegens, Marcel Slockers, Margriet Wiefes en Anne Marie Zwaan.

Thema

Palliatieve zorg voor mensen die dak- of thuisloos zijn

In Nederland staan momenteel bijna 31.000 mensen geregistreerd als dak- of thuisloos (bron: CBS). Dit betekent dat zij geen vaste woon- of verblijfplaats hebben en slapen in de opvang, op straat, in openbare gebouwen of bij familie of vrienden. De groep is in werkelijkheid groter omdat er ook mensen illegaal in Nederland verblijven die geen vaste verblijfplaats hebben.

Het organiseren van palliatieve zorg voor mensen die dak- of thuisloos zijn, is niet alleen complex omdat zij geen vaste verblijfplaats hebben, maar ook door een combinatie van lichamelijke, psychische en sociale problemen.

Op deze themapagina vinden zorgverleners informatie, hulpmiddelen en onderwijs(materialen) over palliatieve zorg voor mensen die dak- of thuisloos zijn.

Voor vragen, neem contact op met:

Roos-Marie Tummers

PZNL

[in](#) [✉](#)

Laatst geactualiseerd: 19 juli 2024

Websites etc.

- [Palliatieve zorg voor mensen die dak- of thuisloos zijn - Palliaweb](#)
- [Home - Vereniging Valente](#)
- [Home - Iedereen een thuis - Kansfonds](#)
- [Stichting Nederlandse Straatdokters Groep - NSG](#)
- [Michelle van Tongerloo - lekkergeven | LinkedIn](#)
- [Digitale Sociale Kaart Nederland](#)
- Netwerk palliatieve zorg in je regio
- [Homeless Palliative Care Toolkit](#)
- [Palliatieve zorg voor mensen die dak- of thuisloos zijn - Palliaweb](#)
- [draaiboek PZ voor mensen die dak- of thuisloos zijn](#)
- [Proactieve palliatieve zorg in de ggz \(toolkit\) - Palliaweb](#)

